

Länsi-Kymen Kulttuuritie

Kulttuuri- ja kesänautintoja täydet 100 km!

**Loviisa – Ruotsinpyhtää – Elimäki –
Iitti – Kuusankoski – Kouvola – Korja – Anjala**

www.lansi-kymenkulttuuritie.fi

Vuoden tapahtuma 2019

Lasten päivä Mustilassa su 26.5.

Arboretum Mustila, Kouvolan Elimäki

Vuoden erikoiskohde 2019

Roseborg Oy:n perinnerakentamisen

Rautakauppa ja varaosaliiteri

Strömforsin ruukki, Loviisan Ruotsinpyhtää

Vuoden kulttuurimaisema 2019

Jo vuonna 1857 asemakaavoitettu

**Loviisan Esplanadin alue
kaupungin Raatihuoneen
edustalla**

Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden tapahtuma 2019

Lastenpäivä Mustilassa su 26.5.2019 klo 10-14

Ensimmäinen Lastenpäivä luotiin oppilaitosprojektina talvella 2013/14 yhteistyössä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ja Kouvolan seudun ammattioppilaitoksen kanssa. Tapahtuma onnistui hyvin, jäi henkiin ja löysi paikkansa **Arboretum Mustilan alueen** kesän avaajana.

Lastenpäivän ohjelmatoteutus sekä pysäköinnin ja yleisön ohjaus on tehty yhteistyössä yhdistysten, yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa – ja suurelta osin talkoilla. Tarjolla on ollut luonto-opetusta, musiikkia, teatteria, metsäliikuntaa ja ennen muuta koko perheen yhdessäoloa keväisessä satumetsässä.

Ohjelmallinen sisältö on rakennettu erityisesti 3-9 vuotiaille lapsille. Heidän kanssaan kierretään omassa rauhallisessa tahdissa runsaan kilometrin pituinen luontopolku, jonka varrella kaikki tapahtuu.

Luontopolulla on kuitenkin paljon nähtävää ja koettavaa perheen muillekin jäsenille. Reitillä on mm. rastipaikkoja metsän eläimistä, elävien mehiläisten lasipesä, Nuorisokeskus Anjalassa tehty seikkailurata, polulla liikkuvia jännittäviä satuhahmoja, *Tuubakimalaiset*-orkesteri ja erikoisuuksina Kymen Nikkarien Nukkekotikerhon taidonnäytteitä.

Tänä vuonna polun perusrakenteet, kysymykset ja tehtävät uusitaan. Polun varrella on nyt myös paljon lasten ja aikuisten taidetta, jota tehdään Mustilassa käynnistetyn EU-hankkeen puitteissa.

Lastenpäivä on tuonut Mustilaan joka vuosi satoja pieniä ja suurempia puistovieraita.

Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden erikoiskohde 2019

Roseborg Oy:n perinnerakentamisen Rautakauppa ja varaosaliiteri

Vuonna 2009 Strömforsin ruukkiin avattu vanhan ajan rautakauppa varaosaliitereineen on kohonnut oman alansa kolmen päätoimijan joukkoon. Kauppa ja liiteri avattiin ensin ruukin entisen navettarakennuksen päätyyn, josta se muutti nykyiseen tilaansa ruukin vanhaan vesisaharakennuksen.

Loviisan kaupungin tekemän katto remontin ja Roseborg Oy:n perustaja **Vesa Virtasen** tekemän sisätilan muutosremontin jälkeen yhtiö pystyi kasvattamaan laajemmassa toimitalassaan tuotevalikoimaansa ja hankkimaan verkkokauppamyynnillä lisää asiakkaita joka puolelta Suomea.

Wanhoista taloistaan tunnetun Loviisan asukkaille Roseborgin rautakauppa on vanhojen rakennustarvikkeiden varaosapalveluineen sekä perinnerakentamisen materiaaleineen ja työvälineineen suuri aarreaitta. Meille nykyajan taloissa asuville käynti tässä rautakaupassa on kuin retki isovanhempiemme nuoruusajan asumista esittelevään museoon!

Poimintoja Roseborg Oy:n tuotelistalta

Lampaanvilla-, pellava- ja puukuitueristeet, savi- ja kalkkilaastit ja -maalit, pellavaöljymaalit ja -suovat, keittomaalit ja niiden pigmentit, perinnetapetit ja pinkopahvit, liisterit, liimat, kitit, lakat, vahat, öljyt, tervat, vanhat hirret, ladonseinälaudat ja lattialankut, vanhat ikkunat ja sisäövet ja niiden helat, lukot, saranat, sulkimet, Högforsin hellankannet ja kansiosat, keittiön kaapistot, vanhat sisä- ja ulkovalaisimet sekä sisä- ja ulkotilojen sähkötarvikkeet.

Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden kulttuurimaisema 2019

Loviisan Esplanadi kaupungin Raatihuoneen edustalla

Länsi-Kymen Kulttuuritien reitillä sijaitsevien yli kymmenen valtakunnallisesti merkittävien maaseudun rakennettujen kulttuuriympäristöjen joukosta jo vuonna 1857 Loviisan suurpalon jälkeiselle uudelle hallinto- ja liikekeskustalle kaavoitettu Loviisan Esplanadin alue erottuu selvästi 1800-luvun kaupunkisuunnittelua ja Loviisan kauppaporvareiden vaurautta ilmentävänä arvokkaana nähtävyytenä.

Asemakaavan suunnitteli saksalaissyntyinen arkkitehti **Ernst Lohrmann**, jonka työtä täydensi vuoden 1917 puistosuunnitelman laatijana aikansa arvostetuin puutarha-arkkitehti **Paul Olsson**.

Esplanadin 1860-luvulla valmistuneista rakennuksista merkittävimmät ovat arkkitehti **Georg Chiewitzin** Kauppatorin viereen suunnittelema **Raatihuone** kellotorneineen (1862) ja Chiewitzin ja hänen apulaisensa **Julius Basilierin** Esplanadin länsipäähän piirtämä uusgoottilaisen tyylin suurtyö **Loviisan kirkko** (1863-65).

Toria ympäröi kymmenkunta muutakin 1800-luvun merkittävää rakennusta. Lisäksi kirkon naapurissa sijaitsee 1900-luvun alussa rakennettu Bongon linna, Almintalo ja vanha Sibeliusten sukutalo.

Esplanadin alueen pohjoispuolisen reunustan maisemallista eheyttä lisää myös se, että Raatihuoneen lähimpien naapuritalojen seinät on maalattu samanvärisiksi Raatihuoneen seinien kanssa.

Esplanadin puisto- ja torialuetta kahdelta puolelta reunustavien katujen nimien omistaminen marsalkka C.G.E. Mannerheimille sekä 3000 saksalaisotilaan joukon komentajana Loviisan kautta Suomen sisällissodan taisteluihin valkoisten puolelle saapuneelle kenraali Otto von Brandensteinille tapahtui Mannerheimin osalta vuonna 1919 ja von Brandesteinin osalta 1920-luvulla.

Esplanadinpuistoa jatkettiin 1950-luvun alussa Loviisan linnoitusten suuntaan Lohrmannin kaavapiirrosten mukaisesti. Kuvanveistäjä **Jussi Mäntysen** tanssivia kurkia esittävän suihku-kaivoveistoksen sisältävä puiston jatko-osa tunnetaan nimellä Kurkipuisto.

Länsi-Kymen Kulttuuritien Vuoden tapahtuman, erikoiskohteen ja kulttuurimaiseman nimeämisten tarkoitus ja valintakriteerit

Länsi-Kymen Kulttuuritienyhdistys päätti syksyllä 2017 ottaa tavoitteekseen nostaa nimikko-reittinsä varresta vuosittain esiin kolmeen eri kategoriaan jakaen erityishuomiota/-kiitosta ansaitsevan tapahtuman ja nähtävyydenä tai muuten toiminnaltaan erikoislaatuisen palvelukohteen sekä merkitykseltään suuriarvoisen kulttuurimaiseman tai luontonähtävyyden.

Huhtikuussa 2018 Kuusankoskitalossa yhdistyksemme järjestämällä **Kulttuurimatkailun teemapäivillä reitin ensimmäiseksi Vuoden tapahtumaksi valittiin** monipuolisella toteutustavallaan, loistavilla esiintyjillään ja valtakunnallisella huomioarvollaan kunnostautunut **litin musiikkijuhlat**.

Esimerkillisillä järviruo'on hyödyntämistavoillaan ja Kuusankosken Kettumäen entistä museo-alueetta toiminnallisilla uudistamisillaan elävöittänyt yhdistyspohjainen **Kettumäen kansanpuisto** nimettiin samassa tilaisuudessa **kulttuurireittimme ensimmäiseksi Vuoden erikoiskohteeksi**.

Helpointa Kulttuuritienyhdistykselle oli nimetä reitin varresta **Strömforsin ruukki Loviisan Ruotsinpyhtäältä Vuoden 2018 kulttuurimaisemaksi**, koska Kymijoen vesivirtausta hyödyntäneistä 1700-luvun teollisista miljöistä poikkeuksellisen ehyenä nykyajallemme säilyneen ahjopaja-, mylly- ja saha-alueen perustamisesta oli kulunut tasan 320 vuotta.

Tämä **Kymijoen ainoa ruukkikylä** museoineen ja opasteineen täytti hyvin muutkin valintakriteerit.

Valintojen perustaksi piti tietysti miettiä jokaiselle kolmelle kategorialle valintakriteerit.

Ne muotoutuivat reitin yli sadan yhteisön valmiuksia ja toimintaa selvittäessä näin:

Vuoden tapahtuma

Laadukas ohjelmasisältö ja sen informatiivinen esittely.

Opastava/opettava merkitys alansa harrastajille.

Uudistumiskykyinen toteutustapa.

Kulttuurinen merkitys alueellaan.

Matkailullinen vaikutus alueelleen.

Vuoden erikoiskohde

Tavallisuudesta poikkeava/erikoislaatuinen nähtävyys tai toteutustapa tai tuotevalikoima.

Opastavan informatiivinen kohde-esittely/tuote-esittely.

Osaava asiakaspalvelu.

Kulttuurinen merkitys alueellaan.

Matkailullinen vaikutus alueelleen.

Vuoden luontonähtävyys / kulttuurimaisema

Erikoislaatuinen luontonähtävyys/kulttuurimaisema reitin varressa tai siltä erkanevan tietä tai kävelypolkuyhteyden päässä.

Pysähdys-/pysäköintimahdollisuus autoille.

Opasteita/infomateriaalia kävijöille.

Kulttuurinen merkitys alueellaan.

Matkailullinen vaikutus alueelleen